

PATVIRTINTA

Skuodo r. Barstyčių pagrindinės mokyklos
l.e.p. direktoriaus 2016 m. lapkričio 15 d.
įsakymu Nr. V1-38

SKUODO RAJONO BARSTYČIŲ PAGRINDINĖ MOKYKLA DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ĮVADINĖ INSTRUKCIJA

I. BENDROSIOS ŽINIOS APIE ĮMONĘ IR JOS VEIKLOS YPATUMUS

1. Savivaldybės biudžetinė įstaiga Skuodo rajono Barstyčių pagrindinė mokykla 2005 m. sausio 3 d. įregistruota Juridinių asmenų registre, registro tvarkytojas Valstybės įmonė Registrų centras. Įmonės kodas: 190893239.

2. Įstaiga veikia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų ir kitais įstatymais bei Vyriausybės norminiais aktais, reguliuojančiais įmonių veiklą, savo nuostatais.

3. Barstyčių pagrindinė mokykla vykdo ikimokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programą.

II. PAVOJAI AR RIZIKA, KURIE EGZISTUOJA ĮMONĖJE IR SU KURIAIS GALI SUSIDURTI DARBUOTOJAS

4. Pavojingi veiksniai darbo aplinkoje, dėl kurių darbuotojas gali patirti ūmių sveikatos sutrikimų, patirti traumas: 6. nekokybiška ventiliacija, dėl kurios trūksta deguonies, skauda galvą, gali sukelti kvėpavimo takų ligas, peršalimus ir kt.).

4.1. elektros srovės poveikis. Darbo metu nutraukus ar pažeidus elektros laidą, užlipus ar prisilietus prie jo, galima mirtina trauma. Kad išvengtų pavojingo elektros srovės poveikio, darbuotojas privalo vykdyti elektroaugos reikalavimus, su kuriais jis supažindinamas darbo vietoje;

4.2. netvarkinga darbo vieta, slidžios grindys - galima paslysti, pargriūti. Darbuotojas privalo įvertinti darbo sąlygas, imtis priemonių rizikos veiksniams išvengti;

4.3. kritimas laiptais arba užkliuvus (užkrauta darbo zona ar praėjimai);

4.4. darbas nesilaikant saugių darbo metodų. Darbuotojas gali dirbti tik tą darbą, kuriam jis yra apmokytas ir instruktutas.

5. Kenksmingi veiksniai darbo aplinkoje, kurių ilgalaikis poveikis gali būti pavojingas sveikatai:

5.1. nepakankamas darbo vietos apšvietimas, šiluminės aplinkos parametrai, neatitinkantys reglamentuotų normų;

5.2. triukšmas;

5.3. nepatogi darbo poza (stovint, nepatogiai dirbant);

5.4. nekokybiška ventiliacija, dėl kurios trūksta deguonies, skauda galvą, gali sukelti kvėpavimo takų ligas, peršalimus ir kt.).

6. Darbuotojas privalo vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus.

III. DARBDAVIO PAREIGOS IR TEISĖS GARANTUOJANT DARBUOTOJAMS SAUGIAS IR SVEIKAS DARBO SĄLYGAS

7. Mokyklos direktorius (toliau – direktorius), įgyvendindamas darbdavio pareigą, privalo sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas:

7.1. užtikrina, kad mokyklos darbuotojų darbo vietos, darbo priemonės, darbo aplinka atitiktų darbuotojų saugos ir sveikatos teisinių aktų reikalavimus;

7.2. sprendžia, kokias kolektyvines ar asmenines apsaugos priemonės naudoti, aprūpina jomis darbo vietas, darbuotojus. Įrengia buitines, sanitarines ir asmens higienos patalpas;

7.4. tikrina, kad darbuotojai gautų visapusišką informaciją apie saugos ir sveikatos apsaugos organizavimą įstaigoje, apie esamą ar galimą profesinę riziką, parengtas priemones rizikai šalinti;

7.5. tvirtina darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas; organizuoja arba paveda darbdavio įgaliotam asmeniui organizuoti darbuotojų instruktavimą;

7.6. užtikrina Darbo kodekso ir kitų norminių teisės aktų nustatytą darbuotojų darbo ir poilsio laiką, dirbto darbo laiko apskaitą;

7.7. vadovaujantis Vyriausybės patvirtintais Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatais, Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatais, praneša pats praneša arba paveda darbdavio įgaliotam asmeniui pranešti apie nelaimingus atsitikimus darbe, profesines ligas atitinkamoms valstybės institucijoms, sudaro sąlygas tirti nelaimingus atsitikimus darbe bei profesines ligas, organizuoja jų registravimą;

7.8. organizuoja kontrolę, kaip darbuotojai laikosi saugos ir sveikatos reikalavimų;

7.9. darbuotojų prašymu nemokamai išduoda pažymą, susijusią su darbu bei darbo santykiais įstaigoje;

7.10. organizuoja arba paveda darbdavio įgaliotam asmeniui organizuoti privalomus darbuotojų sveikatos patikrinimus, sudaro sąlygas darbuotojų privalomiems sveikatos patikrinimams, organizuoja pirmąją medicininę pagalbą;

7.11. kontroliuoja, kaip darbuotojai laikosi darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų;

8. Darbdavio teisės garantuojant darbuotojams saugias ir sveikas darbo sąlygas:

8.1. leisti įsakymus dėl darbuotojų saugos ir sveikatos, reikalauti, kad darbuotojai dirbdami rūpintųsi savo pačių, taip pat kitų darbuotojų sauga ir sveikata;

8.2. pažeidusiems darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus skirti drausmines nuobaudas;

8.3. įstatymų numatyta tvarka reikalauti atlyginti įstaigai pažeidimu padarytą žalą;

8.4. neleisti darbuotojui dirbti, kai jis darbe neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių ar toksinių medžiagų.

IV. DARBUOTOJO PAREIGOS IR TEISĖS ATLIEKANT DARBO SUTARTIMI SULYGTĄ DARBĄ

9. Darbuotojas turi teisę:

9.1. reikalauti, kad direktorius arba jo įgaliotas asmuo užtikrintų darbuotojų saugą ir sveikatą, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

9.2. sužinoti iš direktoriaus arba jo įgalioto asmens apie darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius;

9.3. susipažinti su išankstinių ir periodinių sveikatos tikrinimų rezultatais. Jei nesutinka su patikrinimo rezultatais, sveikatą pasitikrinti pakartotinai;

9.4. atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus saugai ir sveikatai, kaip numatyta darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme;

9.5. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;

9.6. iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos, kreiptis į direktorių, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

10. Darbuotojas privalo:

10.1. vykdyti darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus ir rūpintis savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata;

10.2. darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose, darbuotojų saugos ir

sveikatos instrukcijose nurodytus jų saugaus naudojimo reikalavimus;

10.3. savavališkai neišjungti, nekeisti arba nešalinti naudojamose darbo priemonėse ar kituose įrengimuose, pastatuose, kitose įstaigos vietose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų (priemonių), naudoti tokius įtaisus tinkamai ir apie jų gedimus pranešti direktoriui arba pavaduotojui ūkio reikalams;

10.4. nedelsiant informuoti direktorių arba pavaduotoją ūkio reikalams, apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose ar kitose darbo vietose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

10.5. imtis priemonių pagal galimybes bei turimas žinias pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas, apie tai nedelsiant informuoti direktorių arba pavaduotoją ūkio reikalams;

10.6. informuoti direktorių arba pavaduotoją ūkio reikalams apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

10.7. pasitikrinti sveikatą Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nustatyta tvarka;

10.8. vykdyti teisėtus direktoriaus, pavaduotojo ūkio reikalams, pareigūnų, kontroliuojančių darbuotojų saugą ir sveikatą įstaigoje, nurodymus.

V. DARBUOTOJO PAREIGOS IR VEIKSMAI, ĮVYKUS NELAIMINGAM ATSITIKIMUI DARBE, AVARIJAI, INCIDENTUI, KILUS GAISRUI

11. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, avarijai, incidentui, kilus gaisrui, darbuotojas privalo imtis priemonių pagal galimybes bei turimas žinias pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas, apie tai nedelsiant pranešti direktoriaus pavaduotojui ūkio reikalams, direktoriui. Esant reikalui, mokėti suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiems.

12. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe (jeigu jis pajėgia), ir asmuo, matęs įvykį arba jo padarinius, privalo nedelsdami pranešti direktoriui arba pavaduotojui ūkio reikalams.

13. Lengvas nelaimingas atsitikimas darbe turi būti ištirtas per 7 darbo dienas nuo įvykio dienos. Tiriant lengvą nelaimingą atsitikimą darbe, gali dalyvauti pats nukentėjęs arba nukentėjusiojo atstovas.

14. Sunkus ar mirtinas nelaimingas atsitikimas darbe turi būti ištirtas per 20 darbo dienų nuo įvykio. Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius ar jo pavaduotojas, atsižvelgdami į tyrimo sudėtingumą, gali pratęsti tyrimo trukmę apibrėžtam laikotarpiui.

15. Darbe įvykęs nelaimingas atsitikimas, apie kurį nukentėjęs nustatytą tvarka nepranešė darbdaviui ar jo įgaliotam asmeniui arba dėl kurio nukentėjęs neteko darbingumo ne iš karto, ištiriamas darbdaviui gavus nukentėjusiojo ar jo interesams atstovaujančio asmens prašymą raštu ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo.

16. Įvykus incidentui (Incidentas - nesaugus įvykis, susijęs su darbu, kai nesužeidžiamas nė vienas darbuotojas arba kai dėl darbuotojo traumos, gautos incidento metu, reikalinga tik pirmoji medicinos pagalba), būtina išsiaiškinti jo priežastis ir imtis konkrečių priemonių, kad tai nepasikartotų.

17. Kilus gaisrui darbovietėje, darbuotojai privalo:

17.1. 112 skambina pirmas gaisrą pastebėjęs asmuo. Apie gaisrą tuoj pat praneša mokyklos direktoriui ir atsakingam už civilinę saugą asmeniui.

17.2. gesinti gaisrą turimomis priemonėmis (organizuoja pavaduotojas ūkio reikalams, technologijų mokytojas ir darbininkas);

17.3. paskelbti evakuaciją iš pastato įjungiant 4 ilgus skambučius (rūbininkė);

17.4. vykdyti evakuaciją iš patalpų (atsakingas už civilinę saugą asmuo ir mokyklos direktorius);

17.5. išjungti elektros energiją (mokyklos darbininkas arba atsakingas už civilinę saugą asmuo);

17.6. atvykus ugniagesiams, informuoti juos apie padėtį ir suteikti visas reikalingas žinias;

17.7. vadovautis darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planu.

18. Paaikšėjus, kad gaisras bus likviduotas savo jėgomis ir pavojus nebegresia, direktorius arba pavaduotojas ūkio reikalams turi apie tai telefonu pranešti Bendrajam pagalbos centrui ir atšaukti iškvietimą.

VI. EVAKUACIJOS KELIAI, PRIEŠGAISRINĖS IR PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS IR JŲ IŠDĖSTYMO VIETOS

19. Evakuaciniai išėjimai turi būti neužkrauti, paruošti žmonėms evakuoti.

20. Visos evakuacinės durys turi lengvai atsidaryti evakuacijos kryptimi.

21. Draudžiama jas užkalti. Vidinis užraktas turi leisti lengvai duris atidaryti bet kuriuo paros metu.

22. Patalpos turi būti švarios, tvarkingos, reguliariai valomos.

23. Patalpose negalima deginti fakelų, rūkyti.

24. Gaisro gesinimo priemonės ir naudojimosi jomis taisyklės:

24.1. prieinamiausios priemonės gaisrui gesinti yra vanduo, sausas smėlis arba žemės, rankiniai gesintuvai, nedegūs audeklai ir drabužiai.

24.2. bendriausioji taisyklė - gesinti gaisrą intensyviausio degimo vietoje, gesinamosiomis priemonėmis veikti ne liepsną, o degantį paviršių. Pirmiausia reikia užkirsti kelią ugniai plisti;

24.3. benzino, žibalo, organinių alyvų ir tirpiklių, užsidegusios instaliacijos negalima gesinti vandeniu. Juos reikia gesinti putų ir miltelių gesintuvais, sausu smėliu, o jeigu gaisro židynis nedidelis - uždengti nedegiu audeklu, vandeniu sušlapintu sunkiu audeklu ar drabužiu;

24.4. jeigu yra kabančių arba nutrauktų (apdegusių) elektros laidų, kol nėra aišku, kad laidais nebeteka srovė, reikia elgtis taip, tarsi prie jų tikrai prijungta įtampa, ir imtis atitinkamų saugumo priemonių.

25. Objekte turi būti užrašai (ženklai), nurodantys gesintuvų laikymo vietą.

26. Krypties (gelbėjimosi) ir informacijos ženklai, nurodantys gesintuvų laikymo vietą bei gaisrinius čiaupus, turi būti išdėstyti taip, kad jie iš bet kurios patalpos vietos (taško) būtų gerai matomi.

27. Kiekviename mokyklos aukšte turi būti ne mažiau kaip 2 nešiojamieji gesintuvai.

VII. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU UŽ ĮSTAIGOS RIBŲ

28. Darbuotojas, turintis darbo užduotį kitoje organizacijoje, turi vykdyti šiuos nurodymus:

28.1. patekti į organizacijos, kurioje turi darbo užduotį, teritoriją gali tik nustatyta toje organizacijoje tvarka;

28.2. atvykęs į organizaciją, turi vykdyti tos organizacijos darbuotojų teisėtus nurodymus;

28.3 organizacijoje gali atlikti tik su užduoties vykdymu susijusius veiksmus;

28.4. atlikdamas užduotį, darbuotojas turi saugotis važiuojančių transporto priemonių ar objektų, keliančių pavojų sveikatai ar saugumui.

29. Darbuotojas, vykdamas atlikti užduotį kitoje organizacijoje visuomeniniu transportu, turi vykdyti keleivių pareigas, nustatytas Kelių eismo taisyklėse.

30. Darbuotojas, vykdamas atlikti užduotį kitoje organizacijoje pėsčiomis, privalo vykdyti pėsčiųjų pareigas, nustatytas Kelių eismo taisyklėse - pėstieji privalo eiti šaligatviais, o kai jų

nėra, - kelkraščiu. Kelkraščiu eiti prieš transporto priemonių važiavimo kryptį.

31. Darbuotojas, naudodamasis darbo reikalais automobiliu, vairuodamas jį, privalo vykdyti kelių eismo taisyklių reikalavimų.

32. Darbuotojo veiksmai darbo metu už įstaigos ribų gali būti laikomi susiję su darbu šiais atvejais:

32.1. atliekant darbo santykiais (sutartimi) sulygtą darbą, direktoriaus rašytiniu pavedimu vykdomą už įstaigos ribų;

32.2. darbo metu vykstant darbo reikalais (vykdant direktoriaus pavestą užduotį, įskaitant jo siuntimą tikrintis sveikatos);

32.3. nukentėjus dėl smurto, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai susiję su darbu (remiantis teisėsaugos institucijos ir tiriančių asmenų išvadomis);

32.4. vykstant į darbą ar iš darbo įstaigos ar jos samdomu transportu;

32.5. esant komandiruotėje (vykdant ten direktoriaus užduotį paskirtoje vietoje bei vykstant iš poilsio vietos į užduoties vykdymo vietą ir atgal);

32.6. vykstant darbo dienomis tarp darbovietės ir gyvenamosios vietos, išėjus (išvažiavus) į už įstaigos teritorijos ribų esančią vietą, kur darbuotojas gali būti per pertrauką, skirtą pailsėti ir pavalgyti.

33. Darbuotojo veiksmai darbo metu už įstaigos ribų nelaikomi susiję su darbu šiais atvejais:

33.1. esant kelyje tarp darbovietės ir gyvenamosios vietos tuo laiku, kai privalėjo dirbti;

33.2. esant kelyje tarp darbovietės ir gyvenamosios vietos, vykstant tiesioginiu maršrutu (pagrindų laikomas trumpiausias visuomeninio transporto maršrutas), tačiau pakeliui aplankant įvairius objektus (kirpyklą, parduotuvę, kavinę ir kt.), arba vykstant netiesioginiu maršrutu. Taip pat, jeigu kelyje vartojo alkoholinius gėrimus, įskaitant alų, narkotines ar toksines medžiagas, arba gėrimas gatvėse, stadionuose, skveruose, parkuose, visų rūšių visuomeniniame transporte, taip pat girtos pasirodymas viešose vietose (LR administracinių teisės pažeidimų kodekso 178 str.).

VIII. KITI DARBUOTOJUI AKTUALŪS SU DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA ĮMONĖJE SUSIJĘ KLAUSIMAI

34. Direktorius, kuris savo veiksnu ar neveikimu pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus ir tuo neužtikrino saugių ir sveikų darbo sąlygų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

35. Direktorius neatsako už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų neužtikrinimą arba darbdavio atsakomybę už tai gali būti sumažinta, jeigu ištyrus nelaimingą atsitikimą darbe ar profesinę ligą nustatoma, kad tai įvyko susiklosčius neįprastoms ar nenumatytoms aplinkybėms, kurių direktorius negalėjo kontroliuoti, arba dėl atsitikimų, kurių padarinių negalima buvo išvengti, nors ir buvo naudojamos visos reikiamos priemonės.

36. Darbuotojas gali pradėti darbą tik esant techniškai tvarkingiems įrengimams ir tinkamai sutvarkytai darbo vietai.

37. Valyti, reguliuoti įrenginius galima tik juos sustabdžius ir išjungus iš elektros tinklo, užsukus suspausto oro čiaupą ir kt.

38. Darbo vietose, kuriose įrengta ventiliacija, dirbti galima tik jai veikiant.

39. Naudoti potencialiai pavojingus įrenginius, atlikti nuolatinę privalomą priežiūrą jų eksploatavimo metu leidžiama darbuotojams, įgijusiems specialių žinių ir turintiems atitinkamą pažymėjimą.

40. Privalu saugotis įmonės teritorijoje važinėjančio transporto.

41. Darbuotojas turi išmanyti pagrindinius saugos ženklus, vykdyti jų reikalavimus.

42. Darbuotojui, kuris pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus ar įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos norminius dokumentus, su kuriais buvo supažindintas, taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.

43. Prieš pradėdamas dirbti, darbuotojas turi apžiūrėti darbo vietą, įrenginius ir įsitikinti jų tvarkingumu. Radęs trūkumus, privalo apie tai pranešti pavaduotojui ūkio reikalams, kad jie būtų pašalinti.

44. Darbuotojas gali pradėti darbą tik esant techniškai tvarkingiems įrenginiams ir tinkamai sutvarkytai darbo vietai.

45. Direktorius negali duoti darbuotojams nurodymų, kurie prieštarauja saugos ir sveikatos teisės norminiams aktams bei taisyklėms.

Instrukciją parengė direktoriaus pavaduotoja ūkio reikalams

Rūta Jankauskienė